

Historieglimt 227

Bakklandets menighetsblad

Et menighetsblad – kan det være interessant? *Menighetsblad* er ofte brukt som uttrykk for en kjedelig publikasjon som bare er til for en indoktrinert gruppe. Allerede ved sin lange levetid har Bakklandets menighetsblad sin interesse. Det kom med sitt første nummer i 1922 og har fulgt livet i sitt distrikt i 87 år inntil det hadde sitt foreløpig siste nummer som et informasjonsblad i 2009. Ser en på designet av Bakklandets menighetsblad fra 1922 til 1980, er det ikke særlig interessevekkende. I det lange tidsrommet ble bare papiret litt bedre og hvitere. Likevel kan en lete gjennom årgangene og finne interessante glimt fra skiftende tider, gjennom mellomkrigstid, krigstid og etterkrigstid. Under andre verdenskrigen, fra 1942 til 1945, ble bladet stoppet fordi de nazistiske myndighetene ville legge seg opp i redaksjonen av bladet. Etter frigjøringen i

1945 kom det ut i gjen. Det er blitt en del av bydelens historie og mye stoff om utviklingen kan finnes i de mange årgangene. Bladene kan en lese enten ved Gunnerusbiblioteket eller ved Østbyen kirkekontor.

Det første nummeret kom lørdag den 21. oktober 1922.

Initiativet til å utgi bladet kom fra klokker i Bakke kirke, Sander Ledsaak. 1. mars 1922 tok han saken opp i menighetsrådet. Han ble bedt om å skaffe nødvendige opplysninger. Rådet vedtok i møte den 27. samme måned å utgi et ukentlig nummer i 4000 eksemplarer som skulle utdeles til alle hjem i menigheten. Prestene og klokkeren var redaksjon. Sander Ledsaak var den drivende kraft i mange år blant annet som sekretær, kasserer og leder for utdelingen. Det ble organisert et bladkorps. Menigheten ble inndelt i 12 distrikter med hver sin leder, kalt forstander. De ble rekruttert fra Bakklandet kristelig ungdomsforening. Hver forstander fikk en gruppe på seks unge til selve utdelingen. De hadde med seg en forseglet bøsse til frivillige gaver til bladet. Høsten 1922 kom bladet ut med ti nummer. Til jul kom et dobbeltnummer. Det påfallende er at bladet og driften av det allerede fra første nummer fant sin form som det beholdt i en lang årrekke. Det var en liten publikasjon. Det var på fire sider i tilnærmet A-4 format. Forsiden hadde gjerne en andakt, et dikt eller en

salme. Baksiden fikk opplysninger om gudstjenester og kristelige foreningsmøter. På side 2 og 3 finner vi korte eller noe lengre artikler eller notiser med små glimt fra misjonsmarken eller talende episoder, gjerne om kjente personer fra samtid eller fra historien. Det er midtsidene som av og til gir glimt fra livet på Bakklandet.

Hva var tanken med bladet? Ideen til bladet kom fra andre menigheter, særlig i Bergensdistriktet, der liknende blader ble skapt i disse årene. Det nevnes ikke at nabomenigheten, Lademoen, hadde begynt å gi ut sitt menighetsblad i 1918. I åpningsnummeret er en artikkel med tittel *Hvad menighetsbladet vil*. Den sier først at «*Bakklandets menighetsblad vil først vende sig til de trofaste og virksomme Guds venner i menigheten*». For det annet heter det: «*Men der er også innenfor en statskirkelig menighet et visstnok meget stort tall der i alt for utpreget grad betrakter sig som «menige», som nøier sig med bare å stå i rullene. Igrunnen vil de nok ha sitt liv merket med kirkens tegn og til slutt stedes til hvile under dens håp; men når undtas samling ved ektevielse, dåp, konfirmasjon og begravelse, har de dog liten føling med sin kirke, liten gagn av dens gaver og litet syn for dens opgaver. Mangelen herved er lett å innse, men vanskelig å råde bot på. Menighetsbladet vilde gjerne også komme ind til dem for hvem kirkestien er meget tilgrodd.*». Som det tredje understrekes det at bladet vil nå alle – også dem, som under tidens diskusjon om de åndelige og materielle verdier har ment å måtte frakjenne kirken all evne til å gi plass forløsning av de tankens og livets spørsmål som særlig vår tid stiller.

Bladet fortsatte lenge som det hadde begynt. I 1920-årene kom det ukentlig med 33 til 38 nummer i året i samme format og med samme sidetall. Det hadde ingen utgaver i sommermånedene juni, juli og august. På 1930-tallet fortsatte utgivelsene på samme måte. Også under krigen gikk det som normalt i 1940 til 1942, men da var det stopp. De nazistiske myndighetene gjorde da alvor av å forsøke å innføre sin «nyordning» også i kirken slik de hadde forsøkt overfor speiderbevegelsen og idrettsvirksomheten. Slik som speidingen og idretten stoppet også menighetsbladet i protest. Da freden kom i mai 1945 begynte menighetsbladet å komme ut igjen. I 1946 går bladet over til å bli 14-daglig. Gjennom resten av 1940-tallet, 1950-tallet, 1960-tallet og første del av 1970-tallet kom bladet med 20 nummer i året. Små endringer skjer så som at det noen år blir et eget julenummer trykt i farge. I 1977 kommer bladet med ny design. Forsiden fikk ulike aktuelle oppslag med navnet på bladet i et hjørne slik at hvert nummer fikk ulikt preg. Antall årlig nummer gikk ned til 10-15.

I 1981 kom store endringer. Helt til da hadde redigeringen vært overlatt til prestene og klokkeren, men nå ble det oppnevnt en redaksjonskomité på tre: to lekfolk med en prest, Torrey Seland, som ansvarlig redaktør. Både format og sidetall ble endret. Formatet ble mindre, omtrent A-5. Bladet fikk 12 sider. Sidene var små så det ble ikke plass til særlig mer stoff, men gode og morsomme tegninger, særlig beregnet for barn, gav bladet et nytt og tiltalende preg. Formatet ble beholdt gjennom 1980 og 1990-tallet og helt frem til 2009 da

bladet gikk inn. I hele denne perioden var det årlig antall utgivelser mellom 2 og 6 i året, minst mot slutten. Fra 2015 har menighetsbladet fått nytt liv i det felles blad for de tre menighetene i Østbyen: Bakklandet, Lade og Lademoen.